Crnogorski elektrodistributivni sistem

METODOLOGIJA
za obračun i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije

Na osnovu čl.116 stav 1 tačka 15 Zakona o energetici („Službeni list CG" broj 5/2016) i člana 33 Statuta Crnogorskog elektrodistributivnog sistema DOO Podgorica broj 10-00-32877 od 23.06.2016 godine, Odbor Direktora na VI sjednici održanoj 22. decembra 2016.godine, utvrdio je

METODOLOGIJU
za obračun i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije

Predmet

Član 1

Ovom Metodologijom Crnogorski elektrodistributivni sistem DOO Podgorica, u daljem tekstu CEDIS, utvrđuje način obračuna i naplate naknade štete koja mu je pričinjena usled neovlašćenog korišćenja električne energije od strane privrednog društva, pravnog lica,preduzetnika ili fizičkog lica.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovoj Metodologiji imaju ista značenja kao u Zakonu o energetici (u daljem tekstu Zakon),Pravilima koja uređuju funkcionisanje distributivnog sistema,Pravilima koja uređuju mjerenje u distributivnom sistemu i Metodologiji koja uređuje utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena.

1) **Samovoljno priključenje** je svako priključenje objekata ili instalacija korisnika na distributivni sistem bez ili suprotno pribavljenoj saglasnosti za priključenje.
2) **Obračun neovlašćene potrošnje** je obračun koji CEDIS izdaje i dostavlja korisniku u skladu sa ovom Metodologijom.

Neovlašćeno korišćenje električne energije

Član 3

(1) Pod neovlašćenim korišćenjem električne energije smatra se korišćenje električne energije na način i u slučajevima propisanim članom 222 Zakona i to:

1) samovoljno priključenje objekta, uređaja ili instalacije na distributivni sistem električne energije ili instalaciju drugog kupca,
2) korišćenje energije bez ili mimo mjernih uređaja ili neovlašćeno izvođenje intervencija kojima se omogućava korišćenje energije bez ili mimo mjernog uređaja,
3) neovlašćeno izvođenje intervencija na mjernim uređajima, kojima se onemogućava pravilno registrovanje utrošene energije,
4) samovoljno priključenje nakon obustave isporuke električne energije zbog neovlašćene potrošnje ili neplaćanja računa za utrošenu energiju,
5) korišćenje električne energije nakon raskida ili isteka ugovora o priključenju ili ugovora o snabdijevanju,
6) korišćenje električne energije u druge svrhe osim za sopstvenu potrošnju domaćinstava u kojima žive lica sa invaliditetom, sa posebnim potrebama ili lošeg zdravstvenog stanja kod kojih može nastupiti ugroženost života ili zdravlja zbog ograničenja ili obustave snadbijevanja, odnosno domaćinstva u kojima žive lica koja su u stanju socijalne potrebe utvrđene od organa državne uprave nadležne za poslove socijalnog staranja - ranjivi kupci.

Utvrđivanje neovlašćenog korišćenja električne energije

Član 4

Neovlašćeno korišćenje električne energije utvrđuje se na način i po postupku propisanom Pravilima za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprječavanja neovlašćenog korišćenja električne energije od strane Operatora distributivnog sistema.

Naknada štete

Član 5

(1) Privredno društvo, pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice kod koga se utvrdi neovlašćeno korišćenje električne energije, na osnovu Pravila iz člana 4 ove Metodologije, dužno je da CEDIS-u plati pričinjenu štetu u visini obračunate neovlašćeno preuzete električne energije.

(2) Neovlašćeno korišćenje električne energije obuhvata neovlašćeno preuzetu električnu energiju, gubitke nastale zbog te energije u prenosnom i distributivnom sistemu,kao i korišćenje prenosnog i distributivnog sistema.

(3) Obračun neovlašćeno preuzete energije vrši se prema izmjerenoj potrošnji ukoliko je brojilo evidentiralo ukupnu preuzetu električnu energiju.

(4) U slučajevima kada neovlašćeno preuzimanje električne energije nije evidentirano ili je netačno evidentirano, obračun neovlašćene potrošnje se vrši prema količinama utvrđenim u skladu sa odredbama ove Metodologije.

(5) U slučaju da je došlo do trajnog oštećenja brojila usled neovlašćenog korišćenja električne enrgije,uz obračun iz stava 3 ovog člana dostavlja se i obračun troškova nabavke i ugradnje novog brojila,kao i drugih troškova neophodnih za dovodjenje mjernog mjesta u ispravno stanje.

Utvrđivanje obračunske snage i količine neovlašćeno preuzete električne energije

Član 6

(1) Obračunska snaga za kupce priključene na srednji napon u slučaju neovlašćenog preuzimanja električne energije utvrđuje se prema odobrenoj snazi u skladu sa saglasnošću za priključenje odnosno ugovoru o priključenju, pri čemu se izjednačava kVA sa kW.

(2) Ako je priključenje objekta izvršeno bez saglasnosti za priključenje, odnosno bez ugovora o priključenju ili ako se električna energija preuzima bez ili mimo mjernih uredjaja, obračunska snaga se utvrdjuje kao proizvod nazivne struje odgovarajućeg presjeka priključnog voda i priključnog napona, ali ne može biti veća od nominalne snage napojnog energetskog transformatora, pri čemu se izjednačava kVA sa kW.

(3) Neovlašćeno preuzeta električna energija na srednjem naponu utvrdjuje se na sledeći način:

a) Ako je brojilo registrovalo ukupnu električnu energiju, obračun se vrši na osnovu očitanog stanja na brojilu.
b) Ako brojilo nije registrovalo preuzetu električnu energiju, pri čemu je poznat period tokom kojeg brojilo nije registrovalo električnu energiju, obračun se vrši tako što se obračunska snaga utvrđena u stavu 1 ovoga člana množi sa 360 mjesečnih sati, svedeno na period trajanja neovlašćene potrošnje.
c) Ako brojilo nije registrovalo preuzetu električnu energiju, pri čemu nije moguće utvrditi period u kojem nije registrovalo električnu energiju, obračun neovlašćene potrošnje vrši se na način iz tačke b ovog stava pri čemu se za period neovlašćene potrošnje uzima tri mjeseca.

d) Ako je brojilo registrovalo dio preuzete električne energije, obračun neovlašćene potrošnje iz tačke b i c ovog stava umanjuje se za količinu registrovanih kWh na brojilu za period za koji se vrši obračun neovlašćene potrošnje.

(4) Obračun neovlašteno preuzete snage se vrši tako što se utvrđena snaga iz stava (1) ili (2) svodi na period trajanja neovlaštene potrošnje i umanjuje za eventalno registrovanu snagu u tom periodu.

Utvrđivanje neovlašćeno preuzete električne energije na niskom naponu

Član 7

(1) Obračunska snaga za kupce na niskom naponu sa direktnim mjerenjem odredjuje se množenjem vrijednosti nominalne struje ograničavača strujnog opterećenja ili nominalne struje glavnog osigurača (prekidača) ili trajno dopuštene struje provodnika, utvrdjene prema standrardu koji se odnosi na električne instalacije kojim je izveden priključak ili nominalne vrijednosti struje brojila (za brojila sa proširenim opsegom uzima se gornja vrijednost nominalne struje), sa nominalnim naponom izjednačavajući pri tom snagu izraženu u kVA sa kW.

(2) Obračunska snaga za kupce na niskom naponu sa poluindirektnim mjerenjem odredjuje se množenjem vrijednosti nominalne struje glavnog osigurača (prekidača) ili trajno dopuštene struje provodnika, utvrdjene prema standardu koji se odnosi na električne instalacije, kojim je izveden priključak ili nominalne struje energetskog transformatora (ukoliko se potrošač jedini snabdijeva sa istog), sa nominalnim naponom izjednačavajući pri tom snagu izraženu u kVA sa kW.

(3) Obračunska snaga iz stava 1 i 2 ovog člana (P) utvrdjuje se primjenom sledeće formule:

$$P = n \times U_n \times In_{max} \text{ (kW)}$$

gdje je:
n- broj faza preko kojih je električna energija neovlašćeno preuzimana,
U_n= 230V-fazni napon
I_{nmax} (A)-najniža vrijednost od svih nominalnih, odnosno najviših trajno dopuštenih struja svih komponenti u serijskom spoju strujnog kruga, preko kojega se neovlašćeno preuzima električna energija.

(4) Preuzeta električna energija za kupce priključene na niski napon, u slučaju neovlašćenog preuzimanja električne energije, utvrdjuje se na sledeći način:

a) Ako je brojilo registrovalo ukupnu preuzetu električnu energiju obračun se vrši na osnovu očitanog stanja na brojilu.
b) Ako brojilo nije registrovalo ukupno preuzetu električnu energiju, pri čemu je poznat period tokom kojeg brojilo nije registrovalo električnu energiju, obračun se vrši tako što se obračunska snaga,utvrđena na način iz stava 3 ovog člana množi :
- za kupce iz kategorije „domaćinstva" sa 240 mjesečnih sati u ljetnjem periodu, odnosno 360 mjesečnih sati u zimskom periodu ukoliko se električa energija koristi za grijanje i za ostale kupce sa 360 mjesečnih sati, svedeno na period trajanja neovlašćene potrošnje.

c) Ako brojilo nije registrovalo preuzetu električnu energiju, pri čemu nije moguće utvrditi periodu u kojem nije registrovalo električnu energiju, obračun neovlašćene potrošnje vrši se na način iz tačke b ovog stava, pri čemu se za period neovlašćene potrošnje uzima tri mjeseca.
d) Ako je brojilo registrovalo dio preuzete električne energije, obračun neovlašćene potrošnje iz tačke b ovog stava, umanjuje se za količinu registrovanih kWh na brojilu za period za koji se vrši obračun neovlašćene potrošnje.

(5) Obračun neovlašteno preuzete snage se vrši tako što se utvrđena snaga iz stava (1) ili (2) svodi na period trajanja neovlaštene potrošnje i umanjuje za eventalno registrovanu snagu u tom periodu.

Utvrđivanje visine štete

Član 8

Iznos štete iz člana 5 stav 1 ove Metodologije, utvrdjuje se primjenom cijena električne energije sa kojom je računat trošak dozvoljenih gubitaka i cijena za angažovani kapacitet iz Odluke o utvrdjivanju regulatorno dozvoljenog prihoda za CEDIS koja je važila u trenutku otkrivanja neovlašćene potrošnje, na količine neovlašćeno preuzete električne energije i obračunske snage utvrdjene u skladu sa članom 6 i 7 ove Metodologije.

Kontrola mjernog mjesta

Član 9

Očitavanje mjernih uređaja bez obavljanja kontrole i izrade zapisnika o kontroli mjernog mjesta ne smatra se kontrolom koja se može koristiti za određivanje početka neovlašćenog preuzimanja električne energije.

Ranjivi kupci

Član 10

U slučajevima neovlašćene potrošnje iz člana 3 stav 1 tačka 6 ove metodologije Operator distributivnog sistema je dužan da otkloni nepravilnosti, izvrši obračun neovlaštene potrošnje na način propisan ovom metodologijom i obavijestiti ministarstvo nadležno za socijalna pitanja.

Ponovno priključenje kupca

Član 11

(1) Pravo na ponovno priključenje može steći samo korisnik kojem snabdijevač ispostavlja račune za utrošenu električnu energiju i to:

1) kada plati obračun neovlaštene potrošnje,

2) kada plati štetu iz člana 5 stav 5 ovih pravila.

3) kada plati troškove ponovnog priključenja,

(2) Kupac stiče pravo na ponovno priključenje u roku od 7 dana od dana podnošenja zahtjeva za ponovno priključenje sa dokazima o ispunjenim uslovima iz stava 1 ovog člana.

Prestanak važenja Metodologije

Član 12

Danom stupanja na snagu ove metodologije prestaje da važi Metodologija za obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije („Službeni list CG" broj 20/12).

Stupanje na snagu

Član 13

Ova metodologija stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

Broj, 10-01-22544/1
U Podgorici, 26.12.2016

ODBOR DIREKTORA
Predsjednik,

Miodrag Čanović, dipl.el.ing.

Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o. Podgorica 10